

IMPORTURI ȘI INFLUENȚE EGEO-MICENIENE ÎN CULTURILE PERIOADEI DE TRADIȚIE ȘI EPOCHI BRONZULUI LA DUNĂREA DE JOS

N. HARTUCHE și V. SIRBU

Este deja cunoscut faptul că purtătorii culturilor neolitice de la Dunărea de Jos au stabilit în cursul evoluției lor relații mai mult sau mai puțin strinse cu civilizațiile meridionale. În timp ce la nordul Dunării culturile extracarpătice Cucuteni, Gumelnița și Sălcuța își urmau evoluția lor, în răsărit, în zona nord-pontică își făcuseră apariția primele elemente ale populației de stepă, elemente care în înaintarea lor spre vest vor influența sau întrerupe evoluția normală a culturilor locale amintite.

Pătrunderea primului grup de populații răsăritene la vest de Prut are loc în etapa mijlocie — A—B — a culturii Cucuteni, A2 a culturii Gumelnița, fiind reprezentate de cultura Cernavoda I. Noua cultură este creată în zona istro-pontică, din elemente răsăritene înrudite cu cultura Mihailovka I din zona Niprului inferior la care se adaugă și cele locale de factură Gumelnița, iar în faza tirzie, numită „c” sau Rimnicelu, se constată prezența unor elemente meridionale¹. Întreruperile și reluările legăturilor cu sudul și influențele sale s-au manifestat diferit.

În ce privește elementul sudic, intrus în mediul cernavodean, se pune întrebarea : în ce moment a pătruns și de ce intensitate a fost el ? Curentul originar din sud-contradunărean, din Troia, Grecia, Macedonia s-a manifestat în aria culturilor neolitice nord-dunărene. Odată cu transformările social-economice de la sfârșitul neoliticului, când își fac apariția elementele nord-estice, influențele sudice încetează sau, mai probabil, scad în intensitate². De aceea, în stadiul actual al cunoștințelor noastre nu știm dacă elementul sudic este, și cât este, de prezent în primele două faze a și b ale culturii Cernavoda I. Este aproape sigur

¹ Hartuche, N., *Complexul cultural Cernavoda I de la Rimnicelu (jud. Brăila)*, sub tipar în Anuarul Muzeului Brăila, 1980.

² Idem, *Necropole de la Brăilița. Contribuții la problemele eneoliticului final și trecerii la epoca bronzului traic la Dunărea de Jos. Teză de doctorat*, p. 52.

că cel puțin în prima fază a acestei culturi, în zona noastră, relațiile cu sudul sînt întrerupte. Sînt dovezi materiale care atestă elemente de certă factură sudică în mediul Cernavoda I, în ultima sa fază de evoluție — Ic — Rîmnicelu, așa cum se constată în stațiunile de la Rîmnicelu, Sărata-Monteoru, Pietroasele, din nord-estul Munteniei, la Renie și Cernavoda, în sudul Munteniei și Dobrogea³. Cantitativ, aceste materiale diferă de la o stațiune la alta; ele constau dintr-o ceramică fină, în general de culoare cenușie, cu suprafața bine lustruită, vasele avînd torți tubulare, torți late supraînălțate, caneluri sau pliseuri fine, etc. Din punct de vedere cronologic, faza finală a culturii Cernavoda I se încadrează aproximativ la începutul mileniului III î.e.n.

Perioada de tranziție de la neolitic la bronz este reprezentată în regiunile extracarpătice ale României de culturile Foltești-Usatovo, Cernavoda II și Cernavoda III. Dacă în cultura Foltești-Usatovo întîlnim unele elemente de factură sudică, cum sînt cele cîteva vase-askos (care în zona de origine de la est de Nistru lipsesc), ele se datoresc pătrunderii unor elemente usatoviene la sud de Dunăre unde vor intra în contact cu elementele locale de aici și cu cele sudice. Cît privește rolul atribuit triburilor usatoviene în distrugerea culturii Gumelnița de la nord de Dunăre, nu putem fi de acord cu acest punct de vedere deoarece în momentul apariției acestor triburi purtătorii culturii Gumelnița fuseseră înlocuiți sau dislocați (imediat după faza A2), cel puțin în părțile nordice și sud-estice ale Munteniei și în Dobrogea, de reprezentanții culturii Cernavoda I⁴. Considerăm exagerat rolul atribuit triburilor usatoviene în istoria veche a Europei sud-estice, după cum crede Melhart. Se consideră că înaintarea spre sud a acestor triburi a dus la distrugerea numeroaselor și înfloritoarelor așezări din vestul Anatoliei: „determinînd trecerea acestor triburi de la economia bazată pe agricultură, la creșterea vitelor“⁵. Pe bună dreptate, colegul Zbenovici consideră că s-a exagerat rolul triburilor usatoviene în zona mijlocie a litoralului vestic al Mării Negre, căci nu poate fi vorba de „campanii nimicitoare“ îndreptate contra bazinului egeic și a Asiei Mici⁶. Chiar dacă admitem pătrunderea unor elemente usatoviene pînă în Asia Mică, ele trebuie să fi fost atît de sporadice și de neînsemnate, iar efectul lor minim, încît era imposibil de lichidat culturile locale întîlnite.

Valul de populații usatoviene pătruns la vest de Prut nu a fost numeros, fapt dovedit nu numai de numărul redus al așezărilor, dar și al mormintelor, iar aria de răspîndire este relativ restrînsă — sudul Moldovei și nord-estul Munteniei. Dacă aceasta este situația în zona care reprezintă poarta de intrare a triburilor Usatovo spre sud, evident că afirmațiile privitoare la rolul lor în zona egeeo-anatoliană rămîn o exagerare. Din nou subliniem posibilitatea infiltrării unor sporadice ele-

³ Idem,

⁴ Zbenovici, V. G., *Pozdnetripolskie plemena ce vernogo pricernemoria*, Kiev, 1974, p. 81.

⁵ Melhart, J., *Anatolie and Balkans*, *Antiquity*, XXIV, 136, 1960, p. 276.

⁶ Zbenovici, V., *Op. cit.*, p. 160 și urm.

mente spre sud, care au transmis la nord acele puține bunuri culturale balcanice, cum sînt cele cîteva vase askos.

Cultura Cernavoda II (Foltești II), care urmează imediat culturii Foltești-Usatovo, reprezintă sfîrșitul perioadei de tranziție, ocupînd o bună parte din Moldova, jumătatea de est a Munteniei, iar în faza tîrzie trece și în Dobrogea. Deși pe teritoriul Bulgariei cultura Cernavoda II nu este atestată unele descoperiri ca cele de pe malul lacului Varna, de la Strasimirovo și Kolarov, au furnizat o ceramică asemănătoare cu cea din faza Cernavoda I Ib⁷. Oricum, existența acestei culturi în Dobrogea nu exclude prezența ei cel puțin în zona nord-estică a teritoriului Bulgariei, într-o fază tîrzie, cînd la nord de Dunăre constatăm în conținutul ei primele elemente sudice. Este vorba de vasele askos și cămile cu toartă bandată, ușor suprainălțată, (ca cele de la Foltești, Mircea Vodă, Smeeni, Brăilita). Prezența acestor elemente nu o atribuim unei moșteniri din culturile anterioare : Cernavoda I tîrzie sau Foltești-Usatovo, deoarece vasele — căni nu apar în nici una din culturile amintite, ci ea se datorează contactelor directe sau indirecte cu culturile sud balcanice, în etapa tîrzie — Cernavoda I Ib.

Contemporană sau poate ceva mai veche decît Cernavoda II, în Oltenia și vestul Munteniei se dezvoltă o nouă cultură care marchează perioada de tranziție, numită Cernavoda III, și care va ajunge în sud-estul Munteniei și în Dobrogea abia în faza tîrzie a evoluției sale. Așa cum bine a subliniat colegul S. Morintz, această cultură reprezintă o sinteză în care se disting trei mari componente : fondul tîrziu Gumelnița-Sălcuța — neintegrat în complexul Sălcuța — IV — Herculane — Cheile Turzii, elemente Cernavoda I și elemente sudice, tipice pentru sfîrșitul fazei Troia I⁸. Înrudirea culturii Cernavoda III cu cultura Ezero din Bulgaria și Boleraz din Serbia, Ungaria și Salovacia, au dus la crearea unui complex cultural numit Ezero-Cernavoda III-Boleraz. Mai pregnant decît în culturile anterioare de la sfîrșitul eneoliticului și din tranziție, în cultura Cernavoda III sînt elemente sudice, manifestate în ceramică, prin vasele din pastă fină, prevăzute cu torți tubulare și cu torți late, suprainălțate.

O bună parte din regiunea de est și sud-est a Carpaților (din România) a fost ocupată în epoca bronzului timpuriu și mijlociu de culturile „clasice“ : Glina III, Monteoru, Tei și Costișa, dar pentru sud-estul Moldovei, estul Munteniei și Dobrogea nu avem dovezi despre existența culturilor amintite. Lipsa acestora nu presupune un hiatus, deoarece aici se întîlnesc numeroase morminte tumulare și plane, cu sau fără ocră, cu schelete chiruite și întinse, morminte care pînă nu de mult erau atribuite culturii sau complexului mormintelor cu ocră. Rezultatele cercetărilor de pînă acum ne-au determinat să renunțăm la conceptul de cultură a mormintelor cu ocră deoarece s-a constatat că unele mor-

⁷ Roman, P., Complexul Orlea-Sadovec, în SCIVA, 27, 2, 1976, p. 167, fig. 13.

⁸ Morintz, S., *Probleme privind originea tracilor în lumina cercetărilor arheologice*, în Revista de istorie, nr. 8, 1977, p. 1468 ; idem, *Contribuții arheologice la istoria tracilor timpurii*. I. Ed. Acad. R.S.R., Buc., 1978, p. 85 și urm.

mente aparțin culturilor de la sfârșitul eneoliticului și din perioada de tranziție — Cernavoda I, Usatovo-Foltești, Cernavoda II și III, iar altele nu se încadrează la nici una din ele (cum este cazul marelui necropole de la Brăilița — oraș Brăila care totalizează 307 morminte) aparținând culturilor mai sus amintite, plus epoca bronzului⁹. Ultima categorie de morminte — care nu aparțin culturilor perioadei de tranziție — sînt cu sau fără ocră, cu schelete în poziția chircească sau întinsă, aflate în tumuli, pe vechi tell-uri neolitice sau în necropole plane; acestea aparțin perioadelor timpurie și mijlocie ale epocii bronzului. Pentru a le distinge de celelalte morminte din perioada de tranziție, am propus ca ele să fie încadrate într-o cultură aparte, pentru care credem potrivită denumirea de „cultura de stepă istro-pontică”¹⁰, care în nordul Mării Negre corespunde cu cultura catacombelor și, în special, cu etapele timpurii ale culturii Srubnaia. Comparativ cu culturile bronzului „clasic” din zona carpato-dunăreană, populațiile de păstori nord-pontici ajunși la Dunărea de Jos se aflau într-un stadiu cultural inferior. Sînt suficiente dovezi care pledează în favoarea unor contacte, între purtătorii culturilor Monteoru, Tei și Schnekenberg B și populația de stepă. În înaintarea spre vest și apoi spre sud, către regiunile egeeo-miceniene — fără a fi jucat rolul de distrugători ai culturilor de aici, ei au vehiculat bunuri specifice răsăritene către vest și sud, dar și invers. În acest sens vom cita cîteva exemple: astfel, piese tipic răsăritene, specifice acestor populații, sau regiunilor nord-caucaziene, au fost descoperite în așezări și morminte ale culturilor Monteoru și Tei (discuri de os cu orificiu central, virfuri de săgeți de silex cu baza concavă, etc.)¹¹. În zonele ocupate de păstori nord-pontici s-au descoperit pumnale și topoare de bronz de tip Cherson și Turbino la Măcin și Mahmudia, în nordul Dobrogei¹² (Pl. VI/4,5).

Fie datorită înaintării acestor triburi spre regiunile egeeo-miceniene, fie contactelor mai mult sau mai puțin directe cu populațiile din această zonă, numeroase piese — arme, piese de harmașament și obiecte de podoabă au fost transmise înapoi spre nord-est. Spațiul nu ne permite să facem o descriere detaliată a acestor piese, dar pentru a ilustra existența unor contacte și influențe, vom aminti unele dintre ele ajunse la nord, de Dunăre sau în zona de la nordul Deltei, atît în mediul culturilor clasice ale bronzului cît și în zona ocupată de triburile nord-pontice. Așa sînt de exemplu vasele askos descoperite atît în mormintele aparținînd populației de stepă, cît și în cadrul culturii Monteoru — aceasta, fiind bine știut, că nu a stabilit contacte cu culturile balcanice. Toporul de tip Veselinovo descoperit în împrejurimile orașului Măcin, reprezintă o formă balcanică, dar s-a aflat într-o zonă ocupată de tri-

⁹ Harațuche, N., *Necropola de la Brăilița. Rezumatul tezei de doctorat.*

¹⁰ Idem, în *Catalogul selectiv al colecției de arheologie a Muzeului Brăilei*, 1978. Studiul introductiv, p. 16—18.

¹¹ Idem, *Cu privire la relațiile culturii Monteoru cu cultura de stepă istro-pontică*, în *Studii și comunicări*, II, Focșani, 1979, p. 31—34.

¹² Idem, în *Catalogul selectiv al colecției de arheologie a Muzeului Brăilei. Studiul introductiv*, p. 16—18.

burile de păstori de origine nord-pontică. Tot pe seama acestor triburi și a relațiilor lor cu cultura Monteoru trebuie puse și acele obiecte de podoabă de factură miceniană, descoperite în mormintele de la Sărata-Monteoru, aparținând fazei I a (toate aceste piese sînt inedite)¹³. Importuri miceniene, vehiculate de reprezentanții culturii de stepă, spre nord, sînt atît săbiile de bronz de tip micenian descoperite la Roșiorii de Vede¹⁴, la Medgidia¹⁵ (Pl. IV/2) și București-Tei¹⁶ (Pl. IV/1), aceasta din urmă găsită într-un mormint, cît și piesele de aur din mormintul de la Fundeni-Lungoci, județul Galați, aparținînd de asemenea culturii de stepă¹⁷.

Tot în acest context se înscriu psaliile de os de tip micenian descoperite în cadrul culturii Monteoru, faza II a din așezarea de la Cîrlomănești — sec. XV î.e.n. și de la Sărata Monteoru (fără context arheologic precizat). Piesa de la Ulmeni este atribuită etapei I a culturii Coslogeni și încadrată cronologic în sec. XIV î.e.n.¹⁸.

În cadrul culturii Witemberg, cultură reprezentativă a epocii bronzului din podișul Transilvaniei, s-au descoperit șapte săbii de tip micenian¹⁹ (Pl. I—III).

La Ulmu, cultura Coslogeni din bronzul tîrziu, s-au descoperit două fragmente ceramice care își găsesc analogii în perioada miceniană din Creta și Grecia, respectiv în micenianul tîrziu — II, (sec. XV î.e.n.)²⁰.

Cunoscutul tezaur de la Borodino, descoperit în zona de la nordul Deltei Dunării, a făcut obiectul unor numeroase studii. Din punct de vedere al încadrării cronologice cercetătorii au oscilat între sec. XVI—XII î.e.n. Colegul S. Morintz, ultimul care s-a ocupat de acest tezaur în studiul său privind „Istoria tracilor timpurii“, cronologic se aliază la punctul de vedere al lui A. I. Terenozkin, optînd pentru sec. XV î.e.n. Din punct de vedere al originii, piesele de factură miceniană, prezente în tezaur, sînt atribuite tot acțiunii de vehiculare a triburilor de păstori din zona istro-pontică care au venit în contact direct nu numai cu culturile nord-caucaziene, dar și cu cele carpato-dunărene, cu cele balcanice și, după cum pe bună dreptate crede și S. Morintz, chiar cu civilizația egeo-miceniană²¹.

¹³ Piesele amintite sînt inedite. De ele se ocupă E. Zaharia de la Institutul de arheologie București.

¹⁴ Dumitrescu, V., *Rapière en bronze trouvée au sud-ouest de Bucarest, in Dacia*, V—VI (1935—1936), p. 169—173, pl. I.

¹⁵ Irimila, M., și Dumitrescu, I., *Sabia de bronz miceniană descoperită la Medgidia, in Pontica*, 2, 1969, p. 137—147.

¹⁶ Alexandrescu, A. D., *Încă o spadă miceniană în Muntenia*, in SCIV, 17, 3, 1966, p. 571—575.

¹⁷ Dragomir, I. T., *Două morminte ocromane din regiunea de sud a Moldovei*, Muzeul Național, III, București, 1976, p. 53—60.

¹⁸ Oancea, Alex., *Branches de mors au corps en forme de disque*, in Thraco-Dacia, Ed. Acad. R.S.R., Buc., 1976, p. 59—75.

¹⁹ Alexandrescu, A. D., *Die Brozeschwerter aus Rumänien*, in Dacia, N.S., X, 1966, p. 117—189, pl. I și pl. II/1—3.

²⁰ Morintz, op. cit., p. 99.

²¹ Ibidem.

Relațiile bilaterale dintre culturile bronzului local, create pe fondul culturilor neoliticului final și din perioada de tranziție — și populațiile de origine nord-pontică venite în primele două etape ale epocii bronzului, adăugând influențele sudice și cele de origine central-europene vor crea sinteze noi la sfârșitul epocii bronzului, pregătind trecerea la epoca fierului care reprezintă populația traco-dacică din spațiul carpato-istro-pontică.

IMPORTATIONS ET INFLUENCES EGÉO-MÉDITERRANÉENES DANS LES CULTURES DE LA PÉRIODE DE TRANSITION ET DE L'ÂGE DU BRONZE AU BAS-DANUBE

Il est déjà connu que les cultures néo-énéolithiques du Bas-Danube ont établi, au cours de leur évolution, des relations plus ou moins étroites avec les civilisations méridionales égéo-anatoliennes. Pendant qu'au nord du Danube les civilisations Cucuteni, Gumelnița et Salcuța poursuivaient leur évolution normale, de l'est, de la zone nord-pontique les premiers éléments des populations de steppe font leur apparition, éléments qui vont interrompre ou bien influencer l'évolution de ces cultures.

Le premier groupe de populations orientales, pénétrées à l'ouest de Prut, vers la fin de la culture Cucuteni et pendant la culture Gumelnița, phase A.2 est celui représenté par la culture Cernavoda I — crée dans la zone istropontique, lorsque, pendant longtemps les liaisons avec le sud seront interrompues. C'est à peine à la fin de cette culture, dans la phase „C” ou Rîmniceleu, que l'on constate la présence de quelques éléments méridionaux représentés surtout dans la céramique (ainsi qu'on peut constater dans l'établissement de Rîmniceleu — Brâila, et quelques-uns du nord-est de la Munténie).

Interrompues et reprises maintes fois les liaisons avec le sud et ses influences se manifestent différemment.

Dans la période de transition du néolithique les influences méridionales peuvent être saisies dans la seconde phase de la culture Cernavoda II et Cernavoda III.

Dans les régions de l'est et du sud-est au delà des Carpates (de la Roumanie) sauf la zone occupée par les cultures „classiques” du bronze ancien et moyen (Gлина III, Monteoru et Tei), existe un vaste territoire privé d'établissements mais qui a des nombreuses tombes en forme de tumulus et planes, avec ou sans ocre. Du moment qu'on a renoncé au concept de culture des tombes à ocre, les ocre, qui, jusque maintenant, ont été attribuées au complexe des enterrements à unes appartenant aux cultures de la fin de l'énéolithique et de la période de transition, les autres à l'âge du bronze (pas aux cultures classiques de celui-ci) nous les avons placés au cadre de la culture de steppe istro-pontique. Il existe assez de preuves archéologiques qui plèdant en faveur des contacts directs ou indirects entre les porteurs de la culture de steppe (d'origine orientale) et les cultures du bronze classique : Monteoru et Tei.

Les populations de steppe couvrent de vastes zones géographiques à partir du nord du Caucase, de long du rivage nord-ouest pontique, jusqu'aux bords de la Mer Egée.

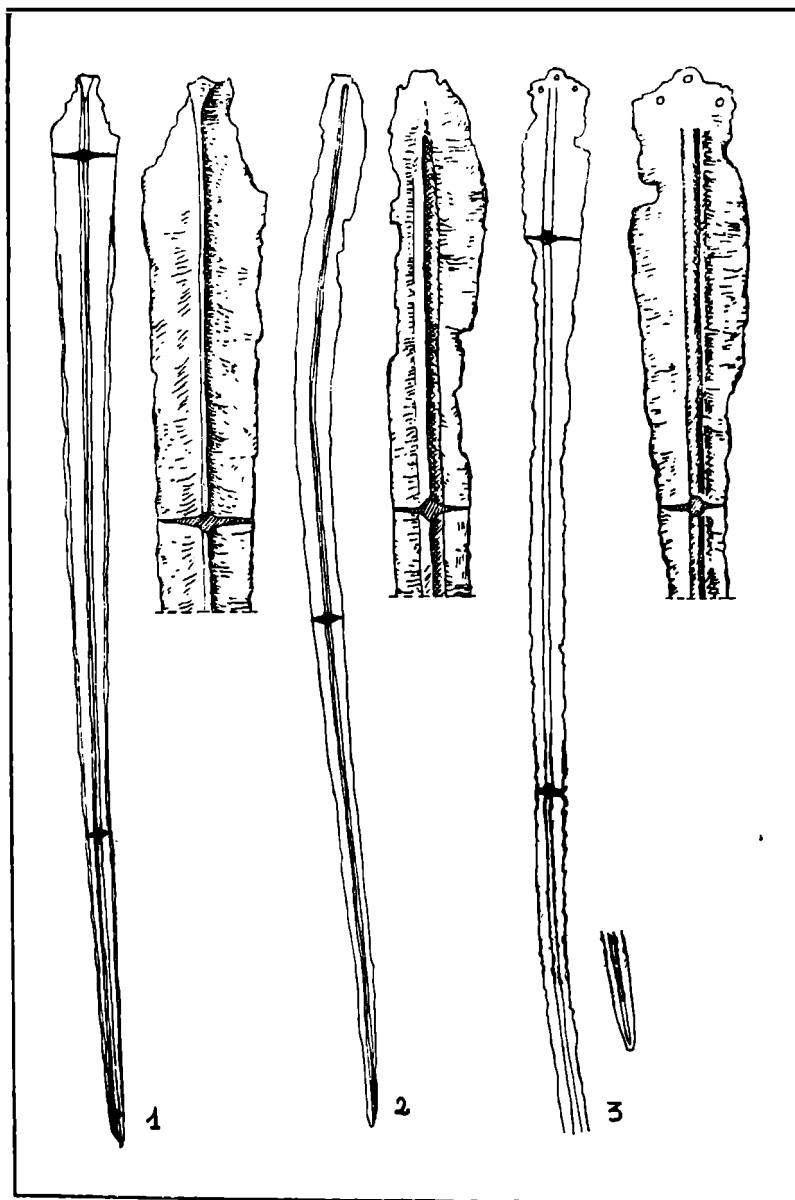
Entrées en contact avec les cultures locales, elles vont véhiculer vers le nord et nord-est, les biens matériels de ceux-ci qui continuent à pénétrer au nord du Danube tels que : des vases askos, des cruches à l'anse en bandeaux, des objets de parure, des armes etc.

On rappelle les pièces d'inventaire de la grande nécropole de Brăilțza, la hache de type Veselinovo II de Măcin, les pièces de parure de provenance micénienne de la culture Monteoru, celles de facture égéo-micénienne, du trésor de Borodino, et d'autres. Quelques — uns de ces biens seront transmis par les porteurs de la culture de steppe aux cultures „classiques“ du bronze, d'autres seront mentionnés, en s'intégrant dans le contenu des cultures.

Le bronze carpato-danubien, avec son fond local, tellement original et robuste reflète aussi le croisement des influences et des synthèses qui ont joué le rôle de transition entre trois grandes zones : l'Europe Orientale, Centrale et l'est de la Méditerranée et l'Anatolie.

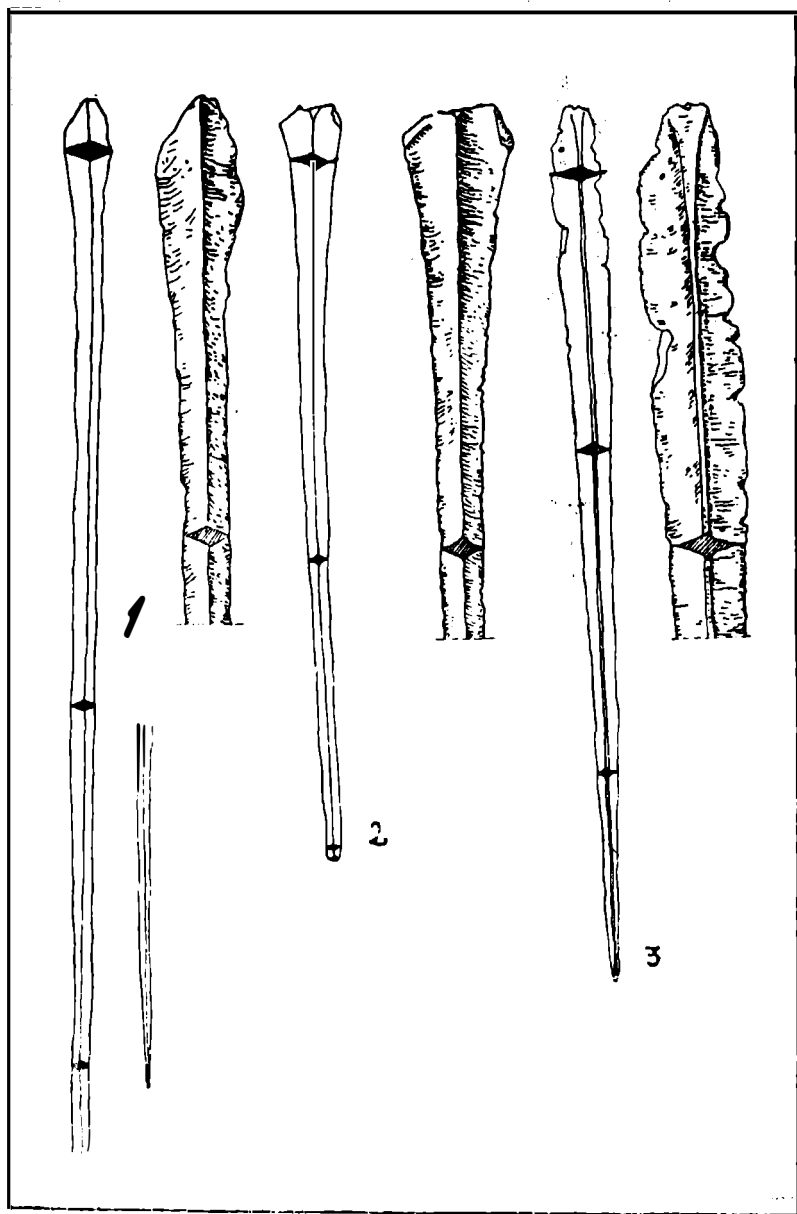
ILLUSTRATIONS

- Pl. I   Epées mycénienne (d'après A. D. Alexandrescu)
1. Aluniș 2. Inlăceni 3. Dumbrăvioara.
- Pl. II   Epées mycénienes (d'après A. D. Alexandrescu)
1. Miercurea 2. Alba-Iulia 3. Alma.
- Pl. III   Epées mycénienes (d'après A. D. Alexandrescu)
1. Copșa Mare 2. Draja de Jos 3. Roșiorii de Vede.
- Pl. IV   1. Couteau en bronze par la réutilisation d'un fragment d'une épée mycénienne (d'après A. D. Alexandrescu). București-Tei.
2. Epée mycénienne d'après M. Irimia). Medgidia.
- Pl. V   Cruches. L'âge de bronze. La culture de steppe istro-pontique.
1—5 Brăilțza (La collection du Musée de Brăila).
- Pl. VI   1—3 Vases — askos. 4 Hache de type Cherson 5. Hache de type Veselinovo. L'âge de bronze. La culture de steppe istro-pontique 1—3 Brăilțza 4. Măcin 5. Mahmudia.
(La collection du Musée de Brăila).
- Pl. VII   Fragments céramiques avec d'influences sudique. La culture Cernavoda Ic. Rimnicelu.
(La collection du Musée de Brăila).
- Pl. VIII   1. Le trésor de Borodino (Union Soviétique)
2. Couteau en bronze. București-Tei.
3. Collier en or — Fundeni-Lungoci.
4. Bracelette en or — Fundeni-Lungoci.
- Pl. IX   Branche de mors au corps en forme de disque
1—2 Sărata Monteoru.
3. Cîrlomănești.
4. Ulmeni.

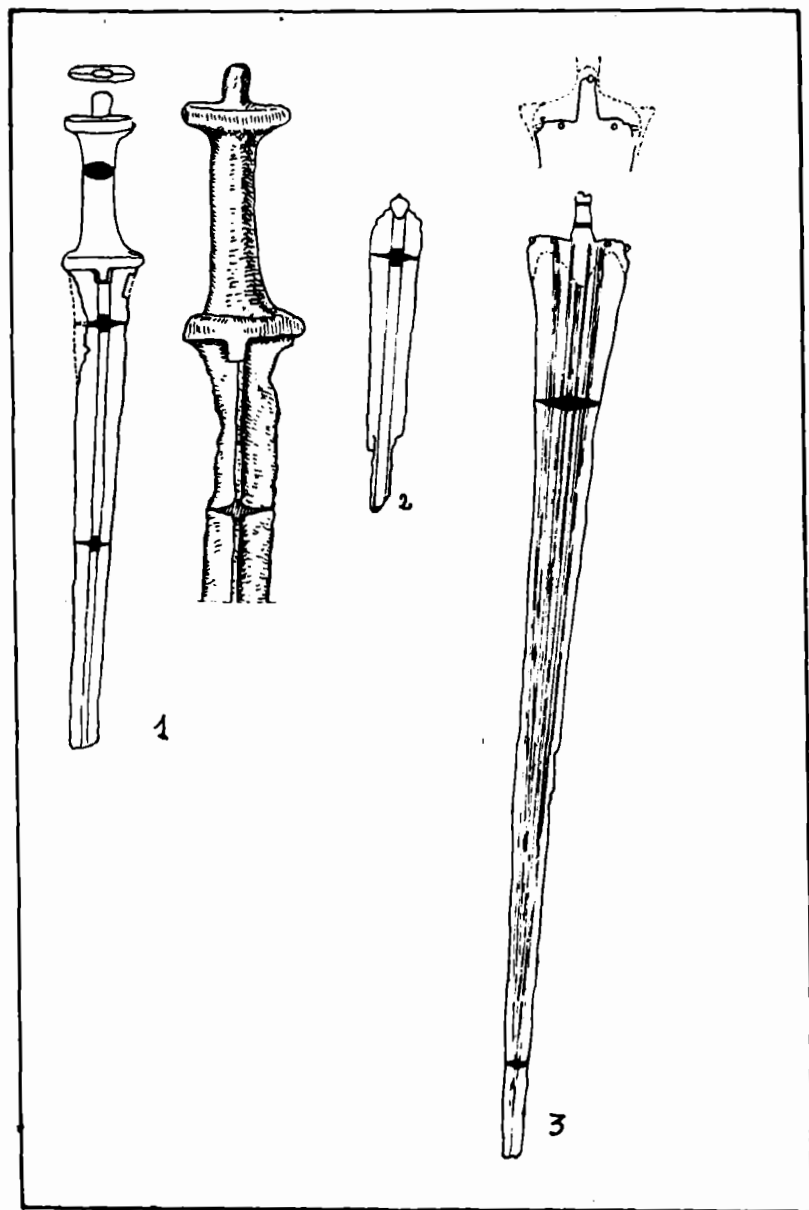
Pl. I. Săbii miceniene (după A. D. Alexandrescu)

1. Aluniș 2. Înlăceri 3. Dumbrăvioara

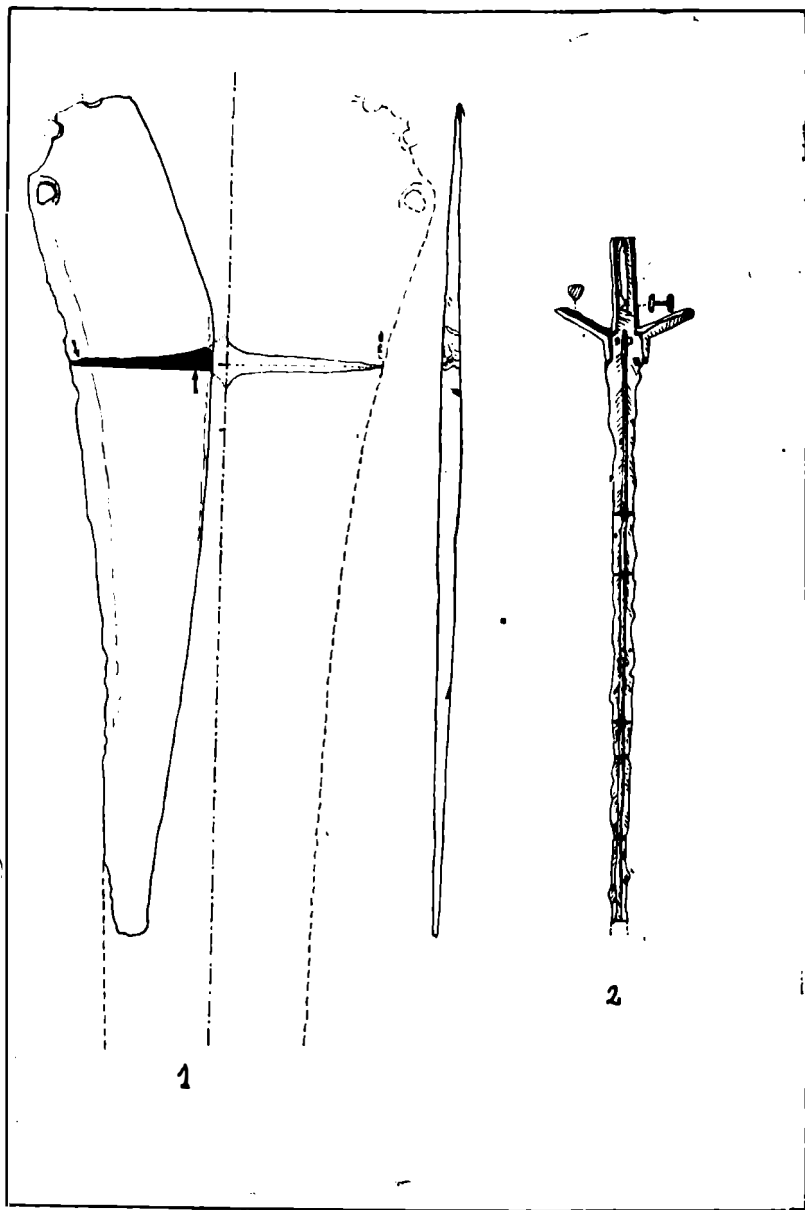

Pl. II. Săbii miceniene (după A. D. Alexandrescu)

1. Miercurea 2. Alba Iulia 3. Alma

Pl. III. Săbii miceniene (după A. D. Alexandrescu)
 1. Copșa Mare 2. Rrajna de Jos 3. Roșiorii de Vede

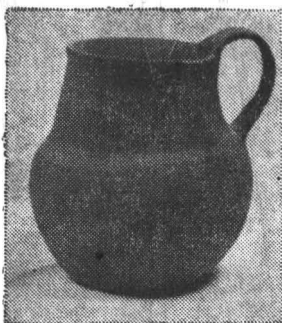
Pl. IV. 1. Teci. Cuțit de bronz — dintr-o sabie miceniană (după A. D. Alexandrescu).
2. Sabie miceniană — Medgidia

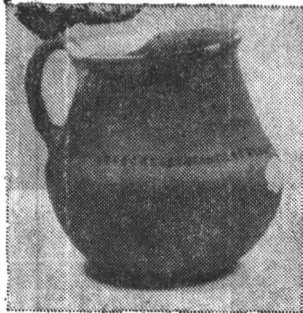
1

2

3

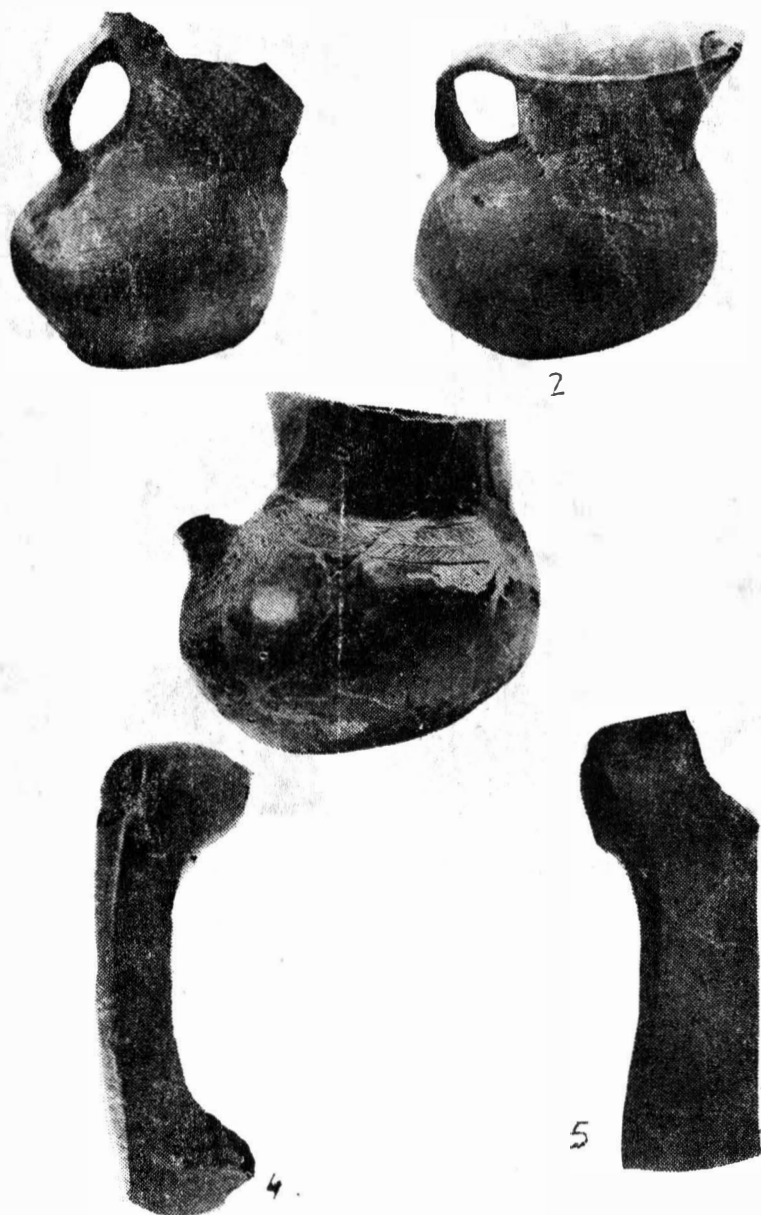
4

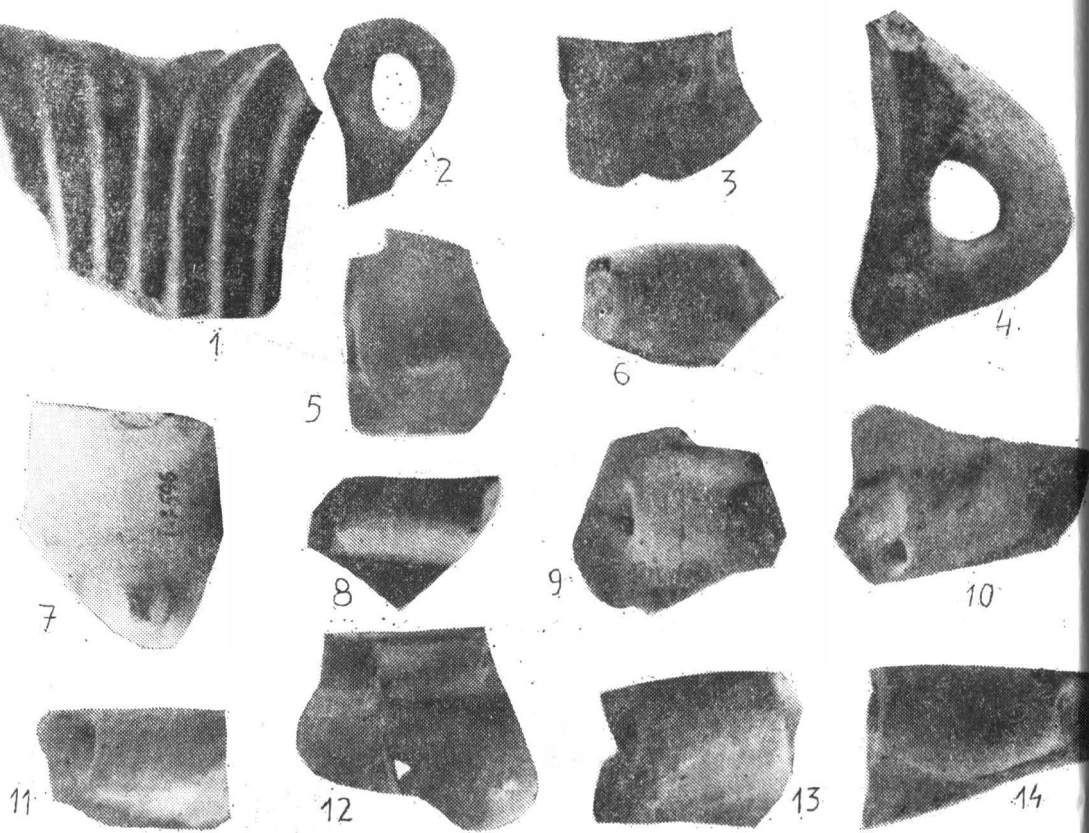
5

Pl. V. Căni. Epoca bronzului. Cultura de stepă istro-pontică.

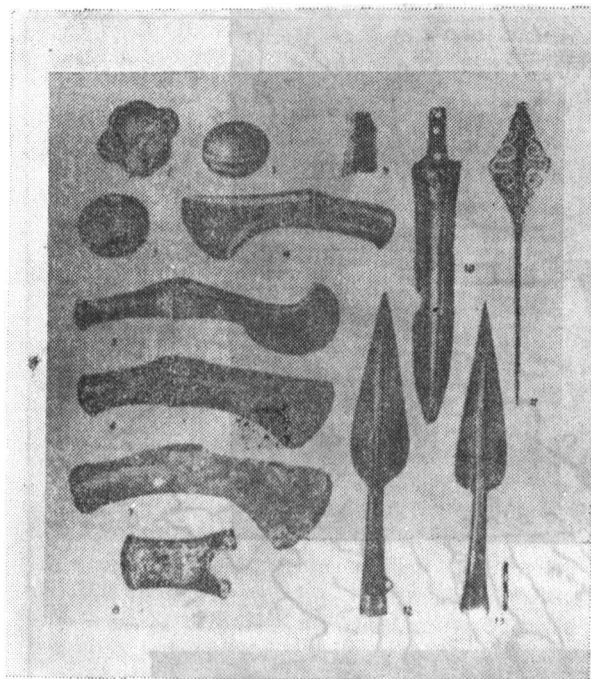

Pl. VI. Epoca bronzului. Cultura de stepă istro-pontică. 1—3. Vase askos. 4. Topor tip Clusca. 5. Topor tip Vasilișovo. (Muzeul Brăilei)

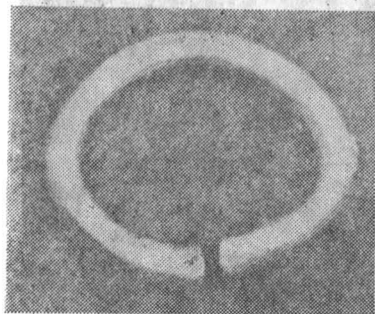
Pl. VIII. Cultura Vinului. C. Teșanu. Influențe sudice.

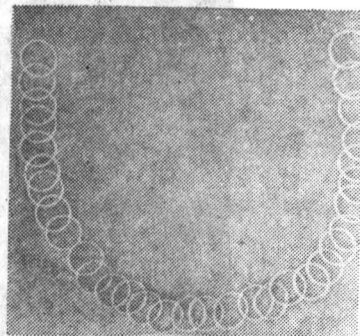
1

2

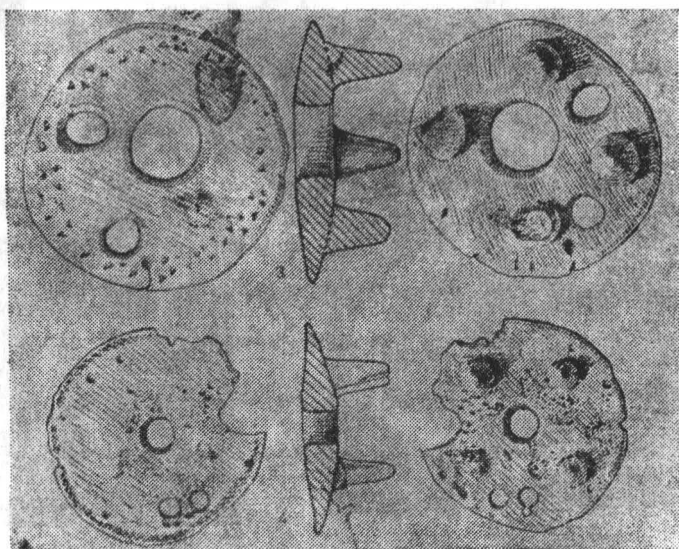
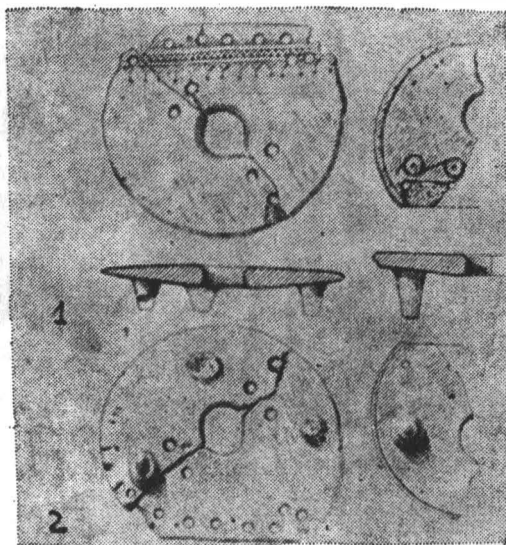
3

4

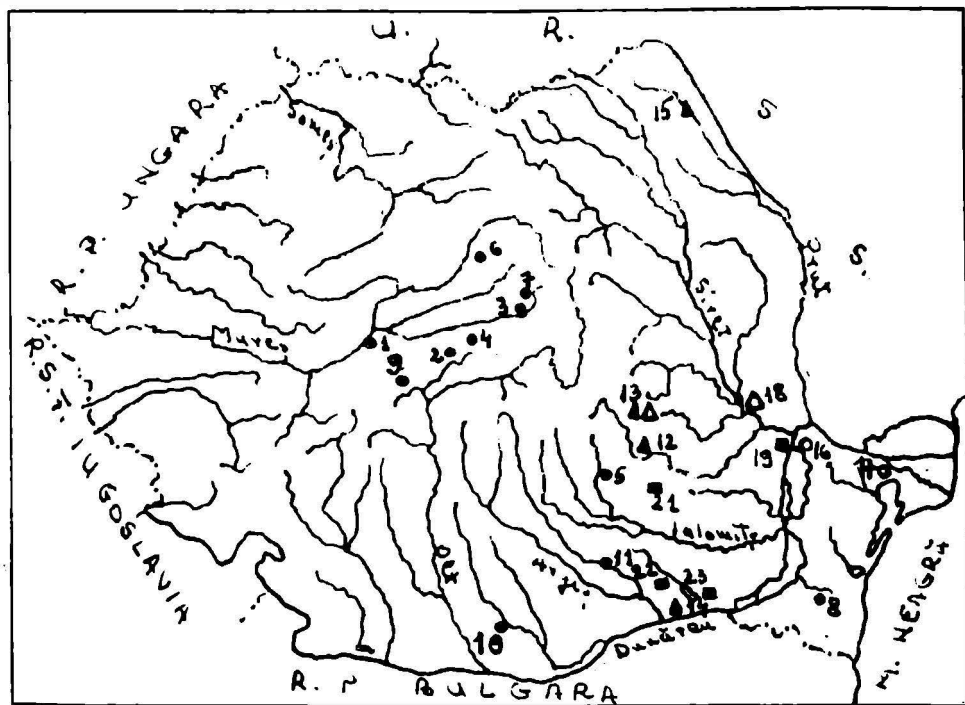
Pl. VIII.

1. Tezaurul de la Borodino (după M. Gimbutas) 2. Cuțit de bronz. București-Tei (după A. D. Alexandrescu). 3—4. Colier și brățară de aur — Fundeni-Lungoci (după I. T. Dragomir).

Pl. IX.

Psalii tip Cîrlomânești. (după Al. Oancea). 1. Sărata Monteoru. 2. Cîrlomânești.
3—4 tip Ulmeni; 3. Sărata Monteoru, 4. Ulmeni.

Pl. X. Hartă. Importuri egeo-miceniene.

● Săbii miceniene

1. Alba Iulia
2. Alma
3. Aluniș
4. Copșa Mare
5. Drajna de Jos
6. Dumbrăvioara
7. Inlăceni
8. Medgidia
9. Miereurea
10. Roșiorii de Vede
11. București-Tei

● Psalii de os în formă de disc

12. Cîrlomănești
13. Sărata Monteoru
14. Ulmeni-Tăușanca
15. Trușești

● Topoare

16. Măcin
17. Mahmudia

● Podobe

18. Fundeni-Lungoci
19. Sărata Monteoru

● Ceramică

19. Brăilița
20. Mircea Vodă
21. Simeieni
22. Sultana
23. Ulmu

